

Namyk Mustapa Paşa Türkmen

Category: Kitapcy, Taryhy şahslar

написано kitapcy | 22 январа, 2025

Namyk Mustapa Paşa Türkmen NAMYK MUSTAPA PAŞA TÜRKMEN

● *Afriniň düýbünü tutujy siriýaly türkmen paşasy Namyk Mustapa Paşa Türkmen hakynda*

Afrin şäheriniň düýbünü bir türkmen tutupdy...

Siriýaly taryhçy Faýad Süleýmanyň habar bermegine görä, Soltan Abdylhamydyň ofiserlerinden bolan Namyk Mustapa Paşa Siriýada 22 ýyllap kaymakamlık yaptı.

Afrini hut Abdylhamydyň wezipä bellän türkmeni Namyk Mustapa Paşa gurupdyr.

Hawa, Türkiýäniň Ýaragly Güýçleriniň alty ýyllap dowam eden terrorçylykly hereketleriň soňuna çykmak we howp astyna düşen serhetýaka zonalarynyň asudalygyny üpjün etmek maksady bilen harby operasiýany başlan ýeri bolan Afrini Namyk Mustapa Paşa atly bir türkmen begi gurupdy.

Türkiýäniň «Yeni Şafak» gazetiniň žuralistlerine interwýu beren siriýaly taryhçy Jerablusda doglan Namyk Mustapa Paşa begiň ilkibaşda kiçijik oba bolan Afrini ilki şäherçä, soňra şähere öwürüşini şeýle gürrüň berdi:

■ Ölýänçä Osmanly şapkasyny kellesinden çykarmady...

“Jerablusa degişli Daşlyhöýük obasynda dokuz çagaly Mustapa Paşa maşgalasynyň iň körpe çagasy bolup dünýä inen Namyk Mustapa paşa türkmenleriň begdili taýpasynyň bekmişli tiresiniň Hajy Aly oýmagyndandyr. Ol Stambulyň Harby mekdebini tamamlady. Stambul hökümeti tarapyndan Siriýa ugradylan Namyk Soltan Abdylhamyt Hanyň ofiserlerindendi. Osmanly goşunynda az salym gulluk edenden soňea Siriýanyň Halap şäheriniň žandarma gullugynyň başlygy we şol welaýatyň prefekti (kaýmakamy, ýagny häkimi) wezipesine bellendi.

Siriýa türkmenleriniň begdili taýpasyndan bolan Namyk Halap Mabatly, Afrin, Şam-Nebik ýaly birnäçe möhüm nokatlarda 22

ýyllap kaýmakamlyk wezipesinde gulluk edenden soň 1963-nji ýylda Siriýanyň parlamentinde halk deputatlygyna saýlandy. Namyk Mustapa Paşa Ankara hökümeti bilen aragatnaşygyny hemişe dowam etdirdi we türkmen halkynyň arkasynda durup, bitiren asylly işleri bilen Siriýa türkmenleriniň alkyşlaryny aldy. Namyk Mustapa Paşa 1887-nji ýylda doguldy we aradan çykan 1973-nji ýylyna çenli osmanly ofiseri bolup gulluk eden ýyllaryny buýsanç bilen ýat ederdi. Ol iň soňky demine çenli elindäki hasasyny taşlamady we başyndaky osmanly şapkasyny (fes) çykarmady. Namyk Mustapa Paşa iň soňky ýoluna ugradylanda jynazasyna şol wagtyň türk ilçisi hem gatnaşypdy».

■ Namyk Mustapa Paşanyň adyny öçürdiler

Afriniň düýbünü tutujy hasaplanýan Namyk Mustapa Paşa hakynda ýene bir beýannama Siriýa türkmenleriniň Lukmanlar birleşiginiň başlygy Muhtar Fatihden geldi.

Namyk Mustapa Paşa begiň öz agasydygyny aýdan Muhtar Fatih şeýle diýdi:

«Namyk Mustapa Paşa türkmen bolup doglanlygyna buýsanýan we Siriýanyň dürli künjeklerinde özüne berilen jogapkärli wezipelerde işläň beýik şahsyýetdir. Çünki türkmenler özlerinde ençeme artykmaçlyklary saklaýan halkdyr. Türkmenleriň gahrymançylygy, söweşjeňligi, guramaçylygy dünýäniň başga hiç halkynda şeýlekin ýokary derejä çykan däldir. Dünýäniň iň beýik gahrymanlary türki kowumlaryň biloňurgasy bolan türkmenleriň arasyndan çykypdyr. Dünýäniň iň şanly ýeňişleri türkmen goşunlarynyň eserleridir. Dünýä boýunça alanda, hemmetaraplaýyn iň beýik döwletleri we imperiýalary döredenlerem türkmenlerdir.

Ynha, siriýaly gahryman türkmenleriň merdana ogly Namyk Mustapa Paşa hem 1887-nji ýylda dünýä indi we 1971-nji ýylda aradan çykdy.

Türkmen ogly Türkmen Namyk Mustapa Paşa beg 1920-nji ýylda Mabatla kaýmakam edilip bellendi. Şol wagtyň arhiw materiallarynda Afriniň ady 70-80 hojalykdan ybarat kiçijik oba hökmünde geçýär. Namyk Mustapa Paşa wezipä bellenen badyma

Afriniň daş-töweregie münlerçe gektarlyk ýerde zeýtun agajyny ekdirdi. Ekerançylyk maksatly birnäçe tutumly işlere hut özi ýolbaşçylyk etdi. Afrin gysga wagtyň dowamynda galkyndy we köpçülikleýin göçülip gelinýän möhüm ilatly punkta öwrüldi. Namyk beg soňa Afriniň merkezine we töweregine täze ýollar çekdirdi we önümçilik kärhanalaryny gurdurdy. Netijede sanlyja ýylyň dowamynda Afrin gülläp ösdi, ulaldy. Namyk beg 1922-nji ýylda Afriniň şäherçe statusyny almagyny üpjün etdi we 16 ýyllap şol ýerde kaýmakam bolup işledi. Afrin häzirem Siriýanyň zeýtun önümçiliginiň 60%-ni üpjün edýän etrapdyr we bu bolsa Namyk begiň başyny başlan ekerançylyk meýdanlaryny özleşdirmek maksatnamasynyň bir parçasydur».

Afriniň düýbünü tutujy Namyk Mustapa Paşa barada ýene bir beýanama Siriýa türkmenleriniň Mejlisiniň öňki başlygy Abdurahman Mustapadan geldi. Ol hem Namyk Mustapa Paşa begiň öz agasydygyny aýtmak bilen, 2012-nji ýylda etraby okkupirlän PKK terrorçylykly guramanyň Afriniň Mustapa Namyk begiň adyndaky köçäniň adyny üýtgedendigini aýtdy. Abdurahman Mustapa Afriniň etrap merkezinde altмыш ýyl bäri Namyk Mustapa Paşa beg köçesiniň adynyň üýtgedilip, PKK-ly ölen bir terrorçynyň adynyň dakylandygyny, diňe şunuň özem PKK-nyň hakyky ýüzüni görmäge ýeterlikdigini aýtdy.

Siriýa türkmenleriniň eýýäm ýedi ýyldyr Türkiýede asudalykda ýaşaýandygyny aýdan Muhtar Fatih: «Biz Siriýadan, dogduk depämizden jyda düşenem bolsa, ene watanymyza geldik. Ýedi ýaşdan yetmiş ýaş çenli ähli türkmenler watanymyzy goramaga taýýar ýagdaýa geldik. Namyk Mustapa Paşanyň nebereleri we türkmen watançylary Afrinde «Zeýtun şahasy» («Zeytin Dalı») harby operasiýasynda türk mehmetjikleri bilen egin-egne berip söweşýärler. Türkmen watançylary Afrindäki harby operasiýasynda möhüm rol oýnaýar. Türkiýe «adamzada, halklaryň doganlygyna» zeýtun şahasyny uzadýar. «Geliň, bilelikde parahatçylykde we asudalykda ýaşalyň» diýýär. «Geliň, PKK, PÝD, ÝPG, DAESH ýaly ähli terrorçylykly toparlanşyklara garşy bilelikde göreşeliň» diýen çagyryşy berýär. Türkiýäniň çagyryşy «öz-özüňi goramak» (“meşru müdafaa”) hukugydyr. Bu

işde bir halkyň bir bitewi agzybirliги gerek. Bu bitewi agzybirlik Çanakkale deýin möhümdir. Çünki biziň gahryman atababalarymyz hem Halk, Watan, Baýdak we ähli mukaddesliklerimizi goramak üçin döş gerip söweşipdiler».

■ Peýdalanylan çeşmeler

- 1). Dürli şahsy arhiwlerde galan hatlar we ýazgylar.
- 2). «Yeni Şafak» gazetini.
- 3). «Qirimin sesi».

suriyeliturkmenler Taryhy şahslar